

MEESTE RUNDVEEHOUDERS KOPEN GEEN VEE

Jakob Jager en Kees de Bont

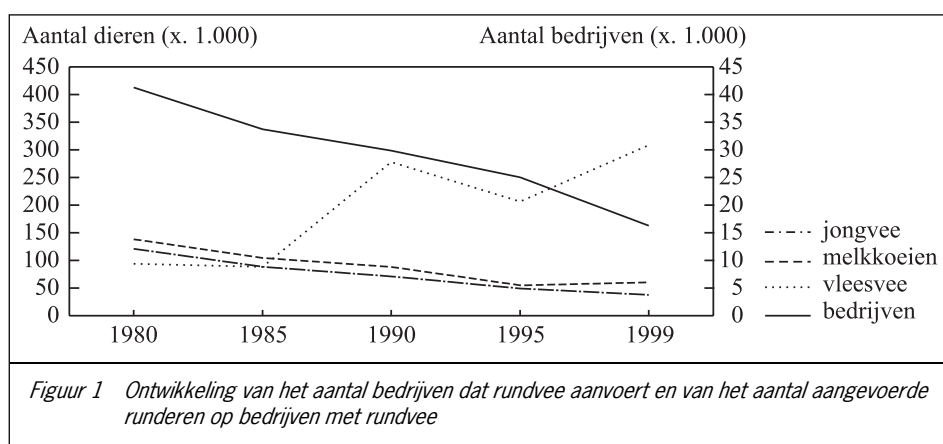
Door de recente uitbraak van mond- en klauwzeer (MKZ) is er discussie ontstaan over het risico van verspreiding van dierziekten door het verplaatsen van vee. Met name de voorwaarden voor veemarkten en verzamelplaatsen zijn in het geding gekomen. In het licht van deze discussie is het van belang zicht te hebben op de mate waarin rundveehouders afhankelijk zijn van het aankopen van vee en hoe zich dat in de loop van de tijd heeft ontwikkeld. In de analyse zijn alle aankopen van rundvee betrokken, behalve die van kalveren bestemd voor de kalfsvleesproductie.

Vergeleken met de situatie 20 jaar geleden is het aandeel van de bedrijven dat vee aanvoert fors gedaald. Het blijkt dat in 1999 namelijk 60% van de melkveebedrijven geen vee meer heeft aangevoerd, terwijl dat in 1980 nog circa 30% was. Ook van de overige bedrijven met rundvee koopt ongeveer de helft inmiddels geen vee meer aan, terwijl dat in 1980 slechts voor een van de vijf van deze bedrijven gold.

Min of meer parallel aan deze duidelijke vermindering van het aantal rundveehouders dat vee aankoopt is de daling van het aantal melkkoeien, fokkalveren en overige fokvee dat wordt verhandeld. Het aantal melkkoeien dat van bedrijf veranderde is in 20 jaar meer dan gehalveerd tot circa 60.000 in 1999, voor de fokkalveren en het overige fokvee was de relatieve teruggang nog forser.

Daar tegenover staat wel dat in deze periode, waarin onder meer de melkquotering werd geïntroduceerd, het aantal aangekochte stuks vleesvee sterk is toegenomen. Dit aantal is zelfs meer dan verdrievoudigd tot circa 300.000 dieren in 1999. Het vleesvee wordt voornamelijk, voor ruim 80%, aangekocht door de overige bedrijven met rundvee. Deze bedrijven met veelal een gemengd karakter houden met name vleesstieren aan. Het overgrote deel van deze dieren wordt aangevoerd op de bedrijven die meer dan 25 dieren per jaar aankopen. Dat geldt overigens ook voor de melkveehouders die vleesvee aankopen, terwijl de aankopen van melk- en fokvee in het algemeen veel kleinere aantallen per bedrijf betreffen.

Door de forse groei van de handel in vleesvee is per saldo het aantal runderen dat van bedrijf verwisseld wordt al met al nog gegroeid, namelijk met ruim 10% tot ongeveer 400.000 stuks. Gelijktijdig daalde het aantal bedrijven waarop deze runderen terecht kwamen met circa 60%, van ruim 40.000 naar circa 16.000 (figuur 1). Hiervan nemen circa 2.500 bedrijven met een aanvoer van bijna 300.000 dieren het gros voor hun rekening. Dit betekent dat er een aanzienlijke concentratie in de (binnenlandse) afzet van gebruiksvee is ontstaan. Vanuit veterinaire oogpunt kan dit als positief worden aangemerkt.

Tabel 1 Aantal rundveebedrijven (% van totaal) naar aantal dieren dat in het jaar is aangekocht (%)

	1980	1985	1990	1995	1999
Melkveebedrijven					
Geen	31	36	38	51	60
1 tot 5	44	35	34	34	22
6 tot 10	13	17	13	7	7
11 tot 25	9	10	11	7	9
meer dan 25	3	3	4	3	3
Totaal	100	100	100	100	100
Overige rundveebedrijven					
Geen	21	30	27	26	49
1 tot 5	37	37	30	28	16
6 tot 10	14	12	17	17	8
11 tot 25	18	12	15	18	8
meer dan 25	10	9	12	11	18
Totaal	100	100	100	100	100